

TELEFONRETSHJÆLPEN

Kære retsordførere og retsudvalgsmedlemmer

Velkommen tilbage til et nyt folketingsår.

I retsplejelovens § 323, stk. 2 står: *"Enhver har ret til vederlagsfri retshjælp på trin 1 vedrørende ethvert retsspørgsmål."*

Det har længe været almindelig kendt, at der er problemer for borgerne med at opnå denne ret. Senest er Retsplejerådet i sin redegørelse fra 2012 (bilag 473, REU Alm.del, 2011-12) fremkommet med forskellige forslag til forbedringer af retshjælpsordningerne, Retsudvalget har afholdt Høring om retshjælp den 2. april 2013, advokatorganisationer er i december 2016 fremkommet med sin analyse om retshjælp efter rpl. § 323 (bilag 124, REU Alm.del, 2016-17), jeg har i januar 2017 fremsendt et konkret lovforslag til en nyordning af retshjælpsområdet (bilag 132, REU Alm.del 2016-17), Justitia er i juli 2017 fremkommet med sin analyse *Den danske retshjælpsmodel - er der lige adgang til retshjælp* (bilag 350, REU Alm.del 2016-17), Justitia har i august 2017 afholdt en konference om retshjælp i Landstingssalen og Justitias analyser og rapporter *Retshjælpsforsikring - en reel tryghed ?* og *Retshjælpsforsikring - en social skæv tryghed ?* (bilag 79, REU, Alm. Del 2017-18). Alle disse tiltag har påvist, at der, trods de klare lovord, er problemer med en tilfredsstillende dækning af befolkningens ret til og krav på retshjælp - på alle leder, både organisatorisk, indholdsmæssigt og dækningsmæssigt.

Justitsministeren har i bedste fald været nølende. Han startede med i februar 2017 (efter et åbent samråd i REU den 12 januar 2017 om fri proces jf. samrådsspørgsmål L-M) at stille retsudvalget i udsigt, at han var *"i færd med at tilrettelægge en samlet opfølgning på anbefalingerne i Retsplejerådets redegørelse og i rapporten fra arbejdsgruppen nedsat af Danske Advokater og Advokarådet."*

Justitsministeren har herefter holdt Retsudvalget hen og har senest orienteret Retsudvalget om sine overvejelser i Svar af 8. december 2017 på Spørgsmål 179, REU, Alm.del 2017-18, hvori ministeren stiller i udsigt, at han i begyndelsen af det nye år [2018] vil vende tilbage om hvorledes en proces til behandling af de rejste problemer kan tilrettelægges. Ministeren lover at orientere Retsudvalget når endelig afklaring foreligger.

Justitsministeren, der synes optaget af andre retspolitiske spørgsmål, er endnu ikke fremkommet med noget udspil, hverken om en kommende proces, eller omkring ændring af de nuværende utilstrækkelige regler for retshjælp, men oplyser, at der arbejdes på sagen.

Regeringens lovkatolog for den netop nystartede samling er udkommet. Det kan konstateres, at Justitsministeren ikke har aktuelle initiativer på ovennævnte områder.

Finanslovsforslaget indeholder heller ikke afsættelse af øgede midler til områderne, Retshjælpspuljen forøges fra 21,6 mio.kr. i 2018 til 21,8 mio.kr. i 2019, og den lovbundne afsættelse til fri proces forøges fra 481,2 mio.kr. i 2018 til 485,8 mio.kr. i 2019.

Og endelig er Peter Skaarups udvalsspørgsmål 1037, REU, Alm.del - 2017-18, af 20. august 2018 til Justitsministeren: *Vil ministeren redegøre for status for ministeriets arbejde med retshjælp og fri proces ?* fortsat ubesvaret.

Det kan således konstateres, at det momentum for retshjælp som var i efteråret 2017, nu nok må siges at være sevet bort. Men de rådsøgende over hele landet har fortsat i betydelig grad utilstrækkelig mulighed for at få den retsstilling, som loven foreskriver. Og det er ikke en hvilken som helst borger, der har det problem. Det er påvist, at det navnlig er de grupper af borgere, som i øvrigt er i en mindre begunstiget situation, der har det største behov.

Så tiden er til handling nu. Og det kan tilsyneladende ikke påregnes, at det bliver på Justitsministerens initiativ.

Så jeg skal på de rådsøgendes vegne opfordre udvalget til at tage et initiativ nu og sætte sig i spidsen for at genskabe et momentum for en forbedring af retshjælpsdækningen og "Access til Justice" til den danske befolkning, således at lovordene citeret i starten ikke blot forbliver tom snak. Det drejer sig om grundlæggende anstændighed jf. f.eks. kronikken <http://www.tlfrh.dk/wp-content/uploads/2018/06/KRONIK.pdf> og hvis ikke lovgiver snarest sikrer en almen retshjælp og "Access til Justice" for alle, må det befrygtes at private forsikringsordninger for alvor bider sig fast i Danmark også og løser forholdet for de bedst bjergede, mens resten af befolkningen overlades til selv af løse deres retlige problemer udenretlig.

I den forbindelse med kommende initiativer vil jeg gerne advare mod, at der udelukkende fokuseres på nedsættelse af en bredt sammensat lovforberedende udvalg vedrørende en samlet retshjælpsordning. I den forbindelse henvises til min mail af 20. november 2017:

Til Justitsministeren og retsordførerne

En række interessenter i Justitsministeriets møderække om forbedring af retshjælpsordningen, derunder også undertegnede, har i en Appel af 10. november 2017 (REU 2017-18, Alm.del Bilag 58) appelleret til, at der nedsættes et bredt sammensat lovforberedende udvalg, som kan foretage en grundig analyse af hele retshjælpsområdet (retshjælp, fri proces og retshjælpsforsikring).

En sådan grundig analyse af hele retshjælpsområdet er væsentlig for at sikre alle borgere reel og lige adgang til at kunne få retshjælp og domstolsprøvelse.

At en sådan analyse er vigtig og væsentlig, må imidlertid ikke fuldstændig skygge for det forhold, at der indtil en analyse kan foreligge, jf. også Justitias analyse: Den danske Retshjælpsmodel (<http://justitia-int.org/den-danske-rets-hjaelpsmodel/>) er behov for en indsats for at forbedre den helt almindelige førprocessuelle retshjælp til den store gruppe rådsøgende, hvis behov for retshjælp er uafhængigt af fri proces og retshjælpsforsikring, da deres retshjælpsproblemer ikke vil indebære behandling heraf ved domstolene.

Appellen kunne befrygtes som "et sort hul" at suge alle de gode intentioner om et forbedret retshjælpstilbud til borgerne til sig, således at de igangværende bestræbelser på forbedringer berostilles for at afvente en samlet løsning. En sådan udgang vil være uheldig overfor de mange rådsøgende, hvis aktuelle retshjælpsbehov ikke er tilstrækkelig imødekommet ved de nuværende ikke-tilfredsstillende ordninger, og derfor vil lide retstab uden at kunne opnå de retsstillinger, som lovgivningen i øvrigt lægger op til.

Ved nærværende skal jeg derfor opfordre til, at bestræbelserne for en helt nødvendig samlet analyse og en samlet reform, ikke fjerner fokus fra, at der fortsat er helt aktuelt behov for en, eventuel midlertidig, forbedring af den almindelige retshjælp.

Så sæt i gang, og go' arbejdslyst. Jeg står naturligvis gerne på alle måder til rådighed, hvis jeg kan være til hjælp med praktiske erfaringer og inspirationer mv. fra det virkelige retshjælpsliv.

oo0oo

Fogstrup, den 5. oktober 2018

Ole Dueholm, advokat
Daglig leder